

Sygn. akt V KK 92/20

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2020r.,

sprawy **P. M. i K. A.**

skazanych z art. 299 § 1,5 i 6 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionych przez obrońców

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 marca 2019r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 19 maja 2017r., sygn. akt III K (...),

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasacje jako oczywiście bezzasadne;

2. obciążyć skazanych kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne w częściach na nich przypadających.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z 19 maja 2017 r., uznał K. A. i P. M. za winnych popełnienia przestępstwa udziału w zorganizowanej grupie przestępczej i przestępstwa prania brudnych pieniędzy; ponadto K. A. uznał za winnego popełnienia przestępstwa skarbowego polegającego na pomocnictwie do firmantstwa i oszustwa podatkowego. Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z 28 marca 2019 r., po rozpatrzeniu apelacji oskarżyciela publicznego i obrońców, rozstrzygnął, że w ramach idealnego zbiegu czynów, czyn K. A. będący przestępstwem skarbowym wyczerpywał jednocześnie znamiona przestępstwa powszechnego i wymierzył mu za to grzywnę oraz orzekł nową karę łączną roku i 4 miesiące

pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w ilości 500 stawek dziennych, każda w wysokości 45 zł, a nadto uchylił orzeczenie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności; natomiast w stosunku do P. M. wydał orzeczenie o charakterze kasatoryjnym odnośnie czynu z art. 258 k.k. oraz uchylił orzeczenie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej za przestępstwo prania brudnych pieniędzy.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) wnieśli obrońcy obu skazanych, podnosząc zarzuty rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia prawa materialnego i procesowego, przy czym obrońca P. M. wskazał również zarzut bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Regionalnej w [...] wniósł o oddalenie ich jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje obrońców okazały się niezasadne i to w stopniu oczywistym.

I. Ustosunkowując się do kasacji obrońcy K. A. , warto wyrazić uznanie dla jakości prokuratorskiej odpowiedzi na kasację. Autor tego dokumentu w sposób wszechstronny i wyczerpujący przedstawił argumentację wskazującą na ewidentną nietrafność kasacji. W gruncie rzeczy motywacyjna część postanowienia Sądu Najwyższego dotycząca K. A. musiałaby w tej sytuacji sprowadzać się do powtarzania precyzyjnie wyłożonych przez oskarżyciela publicznego racji. Byłoby to postąpienie ze wszech miar zbędne, a więc w pewnym sensie i nieracjonalne. Idąc śladem zarzutów kasacyjnych, trzeba zacząć od tego, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi kontrowersji, iż reguły wyłączania wielości ocen mają zastosowanie jedynie w wypadku zbiegu przepisów ustawy, natomiast nie stosuje się ich w razie idealnego zbiegu czynów zabronionych, o którym mowa w art. 8 § 1 k.k.s. Oznacza to, że jeżeli ten sam czyn wyczerpuje zarazem znamiona przestępstwa powszechnego i przestępstwa skarbowego, winno dojść do osądzenia sprawy za oba przestępstwa - albo w jednym postępowaniu, albo w odrębnych postępowaniach (zob. post. SN z 18 kwietnia 2019r., II K 82/19). Dokonując kontroli apelacyjnej, Sąd odwoławczy słusznie dostrzegł konieczność zmodyfikowania oceny prawnej czynu zarzucanego K. A., będącego

przestępstwem skarbowym. Sąd ten prawidłowo uznał, że odrębnie należało przypisać skazanemu odpowiedzialność za przestępstwo fałszerstwa intelektualnego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, a odrębnie za przestępstwo skarbowe. Zastosowanie konstrukcji idealnego zbiegu czynów sprawiło, że Sąd odwoławczy utrzymał w mocy skazanie na karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe i w ramach zmiany wyroku Sądu *a quo* orzekł karę grzywny za przestępstwo powszechne. Rozbicie jednego przestępstwa na dwa pozostające w zbiegu idealnym czyny zabronione spowodowało konieczność wymierzenia skazanemu dwóch kar. Za przestępstwo kwalifikowane w Kodeksie karnym Sąd *ad quem* wymierzył K. A. karę grzywny. Nie sposób zgodzić się ze skarżącym, że rażącym błędem było niezastosowanie art. 8 § 2 k.k.s. Zasada wyrażona w tym przepisie nie znalazła tutaj miejsca, gdyż w grę weszła norma szczególna z art. 8 § 3 k.k.s., według której „jeżeli obok kary najsurowszej, która podlega wykonaniu, orzeczono także karę grzywny, również ta kara podlega łącznemu wykonaniu”. Dlatego *in concreto* zasadnie przyjęto, że wykonaniu podlega zarówno kara ograniczenia wolności związana z przestępstwem skarbowym, jak i kara grzywny związana z przestępstwem fałszerstwa intelektualnego. Rzecz jasna kara ograniczenia wolności połączona została, stosownie do art. 87 § 1 k.k., z karą 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną za przestępstwo prania brudnych pieniędzy, a kara grzywny za fałszerstwo intelektualne połączona została z karami grzywny orzeczonymi za przestępstwa udziału w zorganizowanej grupie przestępczej i prania brudnych pieniędzy.

Zarzut rażącego naruszenia art. 438 pkt 4 k.p.k. wraz z zaprezentowanym w kasacji uzasadnieniem usiłował ingerować w wymiar kary. Niewspółmierność kary nie może być jednak kwestionowana w kasacji, jeśli orzeczenie w tym względzie nie naruszało przepisu prawa nakazującego zastosowanie zawartej w nim normy. Jedynie dla porządku należało wskazać, że uchylając warunkowe zawieszenie wymierzonej skazanemu kary łącznej, Sąd Apelacyjny działał zgodnie z postulatem apelacji oskarżyciela publicznego.

II. Ocenę kasacji obrońcy skazanego P. M. trzeba poprzedzić ogólną uwagą, że instytucja kasacji, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia służący od orzeczeń prawomocnych, odznacza się skądinąd zrozumiałym formalizmem, co m.in. wyraża

się dopuszczalnością rozpoznania kasacji - co do zasady – tylko w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 536 k.p.k.).

Skarżący sformułował w kasacji trzy zarzuty, stwierdzając w dwóch pierwszych, że w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela oraz że Sąd *ad quem* w związku z tym rażąco naruszył art. 427 § 2 k.p.k. Uchybień tych obrońca upatrywał w tym, że Sąd odwoławczy zaostriżył zastosowaną wobec P. M. represję karną poprzez uchylenie orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary za przestępstwo prania brudnych pieniędzy, mimo że w prokuratorskiej apelacji zarzut rażącej niewspółmierności kary nie został podniesiony. Z takim podejściem nie sposób się zgodzić, skoro oskarżyciel publiczny we wniesionym środku odwoławczym wyraźnie wskazał kierunek zaskarżenia (na niekorzyść), zakres zaskarżenia (w całości) oraz – i to jest najistotniejsze – stwierdził, że niesłusznie Sąd I instancji zastosował wobec P. M. dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania kary. Co prawda ten ostatni zarzut nie został zamieszczony w części wstępnej apelacji (tak jak tradycyjnie czynią to podmioty profesjonalne), ale w części motywacyjnej tego środka (prokurator napisał wręcz, że kara orzeczona wobec P. M. „razi wyjątkową niewspółmiernością”), niemniej takie postąpienie nie odebrało stanowisku prokuratora waloru zarzutu odwoławczego i znaczenia prawnego. Warto w tym miejscu odnotować, że wymogi formalne w stosunku do środka odwoławczego są inne niż w stosunku do orzeczenia sądowego. Art. 427 § 2 k.p.k. nie obliuguje wyodrębniania uzasadnienia apelacji lub zażalenia w oddzielną jednostkę redakcyjną. W tym zakresie ustawodawca pozostawia podmiotom fachowym swobodę, oczekując jedynie, aby wskazywali oni zarzuty stawiane rozstrzygnięciu i uzasadniali swój punkt widzenia. W niniejszej sprawie treść apelacji prokuratora, w części kwestionującej zastosowanie wobec P. M. instytucji z art. 69 k.k., była w swej wymowie jednoznaczna.

Zapatrywania prawne o niewiążącym charakterze wniosków odwoławczych (*petitum*), przedstawione w sposób przekonujący w prokuratorskiej odpowiedzi na kasację, zasługiwały na pełną aprobatę. Nie zachodziła zatem potrzeba powtarzania przedstawionej w tej mierze argumentacji.

Trzeci zarzut kasacyjny, w którym podniesiono rażącą obrazę art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k., znalazł się na granicy dopuszczalności, bowiem – wbrew ograniczeniu z art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k. – sprowadzał się do podważania trafności rozstrzygnięcia w zakresie kary. Trudno inaczej ocenić pogląd skarżącego, według którego cele w zakresie prewencji generalnej wcale nie sprzeciwiały się utrzymaniu w mocy orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary.

III. Z powyższych powodów Sąd Najwyższy oddalił obie kasacje w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k., a kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne obciążył skazanych w częściach na nich przypadających (art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.).